

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1758/2021
26.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Бранке Дражић и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Васиљевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство финансија, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7725/18 од 09.06.2020. године, у седници већа одржаној 26.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7725/18 од 09.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12835/17 од 11.06.2018. године, првим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 1.102.670,00 динара, са законском затезном каматом од 26.02.2018. године до исплате. Другим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена на име главног дуга од 1.102.670,00 динара, плати законску затезну камату од 14.06.2014. године до 26.02.2018. године. Трећим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 331.886,00 динара, са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7725/18 од 09.06.2020. године, првим ставом изреке, укинута је првостепена пресуда, па је другим ставом делимично усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 425.953,00 динара са законском затезном каматом од 26.02.2018. године до исплате, док је у преосталом делу преко досуђеног, а до траженог износа од 1.102.670,00 динара, за износ од још 676.717,00 динара, тужбени захтев одбијен као неоснован. Трећим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 143.964,64 динара на име трошкова поступка, са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност другостепене одлуке у побијаном делу у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП у вези са чланом 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије о битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињеним у другостепеном поступку. О жалби тужене другостепени суд је одлучивао у складу са чланом 386. став 1. и 3. ЗПП, а изведене доказе које је поновио на расправиценио је на начин прописан чланом 8. тог закона и навео одговарајуће разлоге о примени материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању на главној расправи пред другостепеним судом, тужилац је дана 25.06.2006. године од ББ купио регистровано половно возило „...“ и најпре га је користио он на основу овлашћења продавца, а затим његов брат ВВ на основу овлашћења тужиоца. Министарство унутрашњих послова РС је у јулу 2006. године од тужиоца привремено одузето наведено возило ради провере, које му је враћено наредног дана уз констатацију да је возило вештачено 11.07.2006. године и да на њему нису уочени трагови који би указивали на фалсификат. У потврди о привремено одузетим предметима МУП РС од 24.03.2008. године констатовано је да се од ВВ одузима једно путничко моторно возило марке „...“, тип „...“, рег. броја ... -..., ... боје, број шасије ... (на возилу), без оштећења са ЦД-ом (марке „...“) и једном „лављом канцом“, кључ за претходно описано возило, кључ за „лављу канцу“ и саобраћајна дозвола на име ББ.

Решењем Комисије за прекршаје - Управе царине П 1078/08 од 08.06.2009. године, окривљени ВВ, брат тужиоца, оглашен је одговорним што је неутврђеног дана, крајем 2007. године и почетком 2008. године од НН лица купио шасију са бројем ... за спорно путничко моторно возило, иако је могао знати да иста представља предмет прекршаја из члана 334. став 1. тачка 1. Царинског закона, и на шасији уклонио оригиналан број, а потом укуцао нови неоригинални број и на тај начин прилагодио возило саобраћајној дозволи, серијског броја, која је гласила на име ББ и такво возило користио све до 24.03.2008. године, због чега је као саучесник извршио прекршај из члана 334. став 1. тачка 1. Царинског закона, кажњен новчаном казном и обавезан да уплати противвредност за предметну шасију уз констатацију да се возило налази под царинским надзором код Царинарнице Београд од 29.04.2008. године.

Пресудом Вишег прекршајног суда Прж 23390/10 од 25.10.2010. године жалба против наведеног решења је одбијена, а пресудом Врховног касационог суда Прзз 27/11 од 04.11.2011. године, одбијен је захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца поднет против правноснажне пресуде Вишег прекршајног суда у Београду Прж 23390/10 од 25.10.2010. године. Решењем Управе Царина – Царинарница Београд П 1078/028 од 18.11.2012. године одбачен је захтев за понављање прекршајног поступка. Пресудом Прекршајног суда у Београду Пру 300124/12 од

06.12.2012. године, одбијена је жалба коју је окривљени лично изјавио против решења Комисије за прекршаје Управе царине П 1078/08 од 08.06.2009. године.

Правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5421/12 од 23.10.2013. године, усвојен је захтев тужиоца за враћање одузетог возила. Брат тужиоца је предметно возило преузео 06.05.2014. године о чему је сачињен записник и констатовано постојање одређених недостатака на возилу, ближе наведених у образложењу записника.

Оценом налаза и мишљења судског вештака машинске струке, умањење вредности предметног возила од момента одузимања (24.03.2008. године) до враћања (06.05.2014. године), које је било ван саобраћаја и „непокретно“ 6 година, 1 месец и 13 дана, при чему нису примењене одговарајуће мере заштите прописане за различите системе на возилу и нису рађени прописани сервиси редовног одржавања, износи 1.078.573,62 динара. Вредност предметног возила на дан одузимања (возило било старости 5 година, 8 месеци и 24 дана) је била 35% од новонабавне вредности, односно 10.436,87 евра, а вредност возила при нормалној амортизацији на дан враћања је износила 18,6% од новонабавне, односно 4.700,36 евра, док је вредност остатка хаварисаног возила 1.095,18 евра (23,39%). Умањење вредности предметног возила настало је искључиво због неодговарајућег чувања од стране тужене у периоду док је возило било одузето и износи 3.605,18 евра и представља разлику вредности при нормалној амортизацији и вредности остатка хаварисаног предметног возила, односно вредност радова и замене делова на возилу који су неопходни да би се предметно возило довело у стање функционалности које је имало на дан одузимања.

Код овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је усвојио тужбени захтев у делу којим је тражена накнада на име стварне штете на возилу због неадекватног чувања у периоду док је био одузето, у висини утврђеној вештачењем у износу од 3.605,18 евра, односно 425.953,00 динара, сходно одредби члана 155. и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, са образложењем да предметно возило у периоду од 24.03.2008. године до 06.05.2014. године није адекватно чувано, јер органи тужене нису применили одговарајуће мере заштите прописане за различите системе на возилу, које се примењују када је возило непокретно у дужем временском периоду и нису поступали са пажњом доброг домаћина (члан 18. Закона о облигационим односима). Другостепени суд је, налазећи да је тужена имала правни основ за државину предметног возила јер је возило тужиоцу одузето у правноснажно окончаном прекршајном поступку вођеном против брата тужиоца који правноснажним решењем оглашен одговорним за царински прекршај из члана 334. став 1. тачка 1. Царинског закона, и који је по основу овлашћења тужиоца користио и располагао спорним возилом, а предмет прекршаја био саставни део возила, у преосталом делу тужбени захтев за накнаду штете због умањења вредности возила, односно за разлику вредности возила од дана одузимања до дана враћања, одбио као неоснован. По оцени другостепеног суда, тужена није у обавези да тужиоцу накнади штету у висини утврђене временске амортизације која би наступила по редовном току ствари, а тужилац није доказао узрочно-последичну везу између поступања тужене и настале штете. Приликом одлучивања, другостепени суд је имао у виду да возило није трајно одузето, а да је основ за државину постојао све док прекршајни поступак није правноснажно окончан обуставом због застарелости за извршење прекршајне казне јер је извршилац био недоступан државним органима.

Према становишту ревизијског суда, разлози другостепеног суда у делу којим је одбијен тужбени захтев засновани су на правилној примени материјалног права.

По члану 172. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист) по члану 155. наведеног закона. Да би тужилац имао право на накнаду штете потребно је да је штета настала као последица противправности, односно незаконитог или неправилног рада што значи да би оштећени остварио право на накнаду штете од правног лица по правилима о одговорности за другог, у обавези је да докаже поред општих услова за грађанскоправну одговорност (узрочна веза и штета), да је штета причињена незаконитим односно неправилним радом органа правног лица у вршењу својих функција.

Наиме, предметно возило је одузето у поступку предузимања радњи органа унутрашњих послова на основу члана 48. Закона о прекршајима („Службени гласник РС“ бр.101/05, 116/08,111/09), сагласно којем се предмети који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја могу привремено или трајно одузети ако су својина учиниоца прекршаја, односно ако њима располаже правно лице учинилац прекршаја (став 1.), при чему се исти предмети могу одузети кад нису својина учиниоца прекршаја или њима не располаже правно лице учинилац прекршаја, ако то захтевају интереси опште безбедности, чување живота и здравља људи, сигурност робног промета или разлози морала, као и у другим случајевима предвиђеним овим законом (став 2.). Следом наведеног, у конкретном случају нема незаконитог поступања тужене приликом одузимања путничког возила тужиоцу. Ово из разлога што је предметно возило одузето од стране органа тужене, а у границама овлашћења која су дата на основу закона за поступање службеног лица органа унутрашњих послова када постоје основи сумње да је извршен прекршај. ВВ, брат тужиоца, који је на основу овлашћења тужиоца спорно возило користио и истим располагао, правноснажним решењем је оглашен одговорним за царински прекршај из члана 334. став 1. тачка 1. Царинског закона у вези члана 332. став 3. истог Закона.

У конкретном случају, тужиоцу је досуђена накнада штете у висини настале на возилу због неадекватног чувања возила, односно пропуста органа тужене да у извршавању својих обавеза поступају са пажњом доброг домаћина у смислу члана 18. ЗОО, у вредности радова потребних да се возило доведе у стање које би имало при редовној амортизацији, па је вредност поправки потребних за довођење возила у то стање утврђена у износу од 425.953,00 динара. Тужилац је тражио накнаду штете у висини умањене вредности возила, односно разлике вредности возила на дан одузимања и вредности на дан враћања, до које би дошло и по редовном току ствари (временска амортизација). Правилно је становиште другостепеног суда да та врста штете није у узрочно - последичној вези са поступањем органа тужене у вршењу својих функција (члан 172. став 1. ЗОО), па су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права и праву тужиоца на накнаду штете због губитка вредности возила по основу редовне амортизације. Наиме, тужилац није у току поступка доказао да је у поступању органа тужене приликом одузимања возила било, нити у чему се састоји, незаконито и противправно поступање органа тужене, које би било у узрочно-последичној вези са насталом штетом за тужиоца и које би водило одговорности тужене у смислу члана 172. став 1. ЗОО. Чињеница да је у прекршајном

поступку тужиоцу одузето возило, сама по себи не даје право оштећеном да оствари накнаду материјалне штете, ако у радњама органа тужене нема незаконитог и противправног поступања, као што је овде случај.

Тужена, супротно ревизијским наводима, у конкретном случају одговара само за оно умањење вредности возила које је последица непажљивог и неадекватног чувања возила, по стопи која је већа од редовне, јер би редовна амортизација, свакако настала и у редовним околностима, да је возило било у државини тужиоца, због чега се висина штете не може утврдити као разлика између вредности возила у стању у коме је оно било када је одузето и у стању у коме је враћено. Наиме, штета може бити испољена само као разлика вредности возила приликом одузимања и враћања с једне стране, умањена за губитак вредности возила по основу редовне амортизације, у ситуацији да је тужена држала возило на начин којим је његова вредност умањена у већој мери него уобичајеном амортизацијом. Само тако утврђена разлика говорила би у прилог постојања штете за коју би тужилац морао да докаже узрочно-последичну везу која би указивала на одговорност тужене, што овде није случај, како је то правилно закључио и другостепени суд. Неосновано се ревизијским наводима оспорава и висина досуђене штете због неадекватног чувања возила у износу утврђеном вештачењем, а тужилац није предложио ново вештачење сходно члану 271. и 273. ЗПП.

Из изнетих разлога, а на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић